

ANALIZA SWOT A MANAGEMENTULUI INOVAȚIONAL DIN CADRUL BIBLIOTECII MUNICIPALE „B.P. HASDEU”

Cristina MAMAISCAIA

Abstract

This analysis of the innovative activity confirms the care of the Municipal Library „B.P. Hasdeu” for the innovation which is declared managerial priority. This preoccupation is confirmed by a number of innovation activities, products and services and by the feedback received from each employee’s involved in this process.

Keywords: innovation management, organizational performance.

În fiecare an, UE alege o temă pentru o campanie prin care își propune să atragă atenția asupra unui anumit aspect.

După cum știm cu toții, anul 2009 a fost declarat de către Comisia Europeană „Anul european al inovării și creativității”, după ce anul 2008 a fost reprezentativ pentru dialogul intercultural, iar 2007 a avut în prim-plan acordarea de oportunități egale pentru toți europenii.

Conform punctului de vedere a economistului E. Hrișcev, inovația include înnoirea, perfecționarea, reformarea nu numai a producției de bunuri materiale de către agenții economici din sectorul productiv al economiei naționale, ci și a rezultatelor activității din sfera științifică, educațională, administrației publice, serviciilor etc.; utilizarea rezultatelor activității intelectuale, creative, pe lângă activitatea de cercetare-dezvoltare în cadrul întreprinderii, efectuată de instituțiile specializate, dar și a rezultatelor obținute în procesul de producție a mărfurilor și serviciilor de către diferiți agenți economici; aspectul economic, informațional, social și ecologic.

Începând cu secolul XXI managementul inovațional capătă o importanță deosebită în sfera informațională deoarece reprezintă totalitatea formelor, metodelor și structurilor organizaționale de dirijare a activității inovaționale în vederea creșterii competitivității instituției.

Pentru Republica Moldova, managementul inovațional este de prima importanță. Țara, fiind săracă în resurse naturale, este bogată prin tendința locuitorilor de a studia, de a inventa. Este deja la modă ca fiecare să obțină studii superioare. Aceasta este un mare avantaj față de țările, care pun accent nu pe munca intelectuală, ci pe cea fizică. Printre altele, în lume, 80% din toate bunurile sînt create de intelectuali.

Cercetarea dată am început-o în 2009, avînd drept scop analiza procesului de eficientizare a inovațiilor în activitatea BM.

Pentru realizarea scopului propus am elaborat următoarele sarcini:

- analiza evoluției inovațiilor;
- cercetarea aspectului metodologic al managementului inovațional;
- evidențierea și caracteristicile evoluției managementului inovațional la BM „B.P. Hasdeu”;
- analiza impactului managementului inovațional asupra dezvoltării BM „B.P. Hasdeu”;
- formularea propunerilor pentru ameliorarea activității inovaționale la BM „B.P. Hasdeu”.

În ultimii ani ai sec. XX și prima decadă a acestui secol, în urma expansiunii enorme a tehnologiei, BM a înregistrat schimbări radicale, a implementat multe proiecte de modernizare a serviciilor, suporturilor față de cele practicate mai înainte, a adus contribuții substanțiale la dezvoltarea culturală a chișinăuienilor, la educare și socializarea lor. Prin activitatea desfășurată BM și-a dovedit rolul pe care-l are în comunitatea chișinăuiiană: statisticile plasează biblioteca noastră în categoria celui mai utilizat, fizic și on-line, serviciu public din comunitate.

Contribuții deosebite a înregistrat BM la dezvoltarea domeniului biblioteconomic în Republica Moldova. A fost instituția biblioteconomică cea mai activă din cadrul Sistemului Național de Bibliotecă în ultimii 20 de ani. Inovația la Hasdeu înseamnă regîndirea a tot ceea ce se face în rețeaua de bibliotecă.

Activismul ei s-a manifestat sub diverse forme:

λ activitatea oamenilor ei în diverse structuri ale SNB;

λ implicările ei în diverse nivele de structură a ABRM;

λ contribuțiile la procesele de instruire continuă a bibliotecarilor din SBN prin BM, prin acțiuni educaționale organizate de sine stătător;

λ participare la formarea profesională inițială în cadrul USM, Catedra de biblioteconomie și asistență informațională;

λ inițierea unor acțiuni de anvergură în domeniul biblioteconomic (proiectul Serviciii multiculturale pentru Chișinăul multiethnic; primele filiale în colaborare cu instituții similare din România; organizarea primului Serviciu de informații comunitare în Republica Moldova, constituirea Centrului de Informare și Documentare „Chișinău”; deschiderea Bibliotecii Publice de Drept, deschiderea Centrului Academic Internațional Eminescu etc.);

λ participare în multe proiecte europene (coordonator de țară în Public Library Development Project, PULMAN, PULMAN-XT, C@LIMERA, ca participant extracomunitar în proiectul LIBECON);
λ diversificarea formelor și metodelor de promovare a lecturii;
λ susținerea unei acțiuni editoriale de calitate;
λ contribuții deosebite la valorificarea operei și activității patronului spiritual Bogdan Petriceicu Hasdeu;

λ prima bibliotecă publică care contribuie științific la valorificarea operei lui B. P. Hasdeu: Centrul Național de Hasdeologie, în colaborare cu Editura „Știința”, a editat cinci volume din Opere complete de B.P. Hasdeu; în colaborare cu Editura „Litera” a fost valorificată și editată opera lui Alexandru Hîjdău;

λ BM a repus în circulația valorilor culturale și profesionale creația bibliografică a lui Nicolae Moghileanski, Alexandru David, Petre Draganov, apărute în colecția de bibliografii a BM „Basarabiana”;

λ contribuții deosebite la teoria biblioteconomică (prima teză de doctor în domeniu; editarea primei monografii teoretice în domeniu, editarea primului manual pentru studenți și practicieni din domeniul profesional (după 1989 pînă în prezent), editarea multor culegeri de materiale ale conferințelor teoretico-practice organizate de BM „B. P. Hasdeu”, ale lucrărilor simpozioanelor consacrate lui B.P. Hasdeu și altor subiecte necesare);

λ contribuții praxiologice de reținut (elaborarea și editarea primului Cadru de reglementare a BM (1995); elaborarea normelor proprii BM și editarea lor într-un prim volum din RM Norme aplicate la BM „B.P. Hasdeu” (2003);

λ prima bibliotecă care și-a elaborat misiunea;

λ prima bibliotecă care și-a elaborat un set de valori, devenite busolă de comportament și acțiune;

λ prima bibliotecă care a introdus conceptul de indicatori de performanță în RM; a instruit comunitatea bibliotecară și a diseminat experiența;

λ desfășurarea unei activități științifice de cercetare (studii istorico-literare, dicționare bibliografice, monografii bibliografice, biobibliografii; lucrări metodice);

λ susținerea unei colaborări, conlucrări, cooperări încurajînd dialoguri profesionale cu biblioteci de diferite tipuri – naționale, științifice, universitare, școlare, publice din teritoriu – întâlniri de grup, dezbateri, schimb de idei, opinii, evenimente și programe culturale;

λ prima bibliotecă publică cu o revistă de specialitate; editarea publicației de biblioteconomie și asistență informațională BiblioPolis (din 2002), care s-a transformat în revistă de specialitate;

λ prima bibliotecă care și-a publicat o strategie de imagine (2002);

λ prima bibliotecă care a publicat o monografie despre istoria sa îmbogățind domeniul la capitolul istoria bibliotecilor din RM;

λ catalizator al schimbărilor tehnologice: primul card electronic pentru utilizatori;

λ introducerea cardului electronic unic pentru chișinăuieni (valabil pentru toate structurile BM);

λ evidența electronică a vizitelor; generarea rapoartelor statistice instant ale vizitelor chișinăuienilor la BM;

λ primul împrumut la domiciliu în regim automatizat;

λ prima bibliotecă fără cataloage tradiționale (BPD);

λ prima bibliotecă care și-a publicat raportul de activitate pentru a-l face public etc.

Aceste contribuții se datorează competenței, expertizei, intelectului, dăruirii profesionale a angajaților, capacității manageriale de a susține aceste calități și aptitudini ale personalului, instruind, dezvoltînd, reînnoind, adăugînd noi forțe talentate, capacității manageriale de a conduce spre dezvoltări și inovări permanente.

Diagnosticul SWOT ne confirmă încă o dată faptul că cercetările efectuate decurg din logica corectă a eficientizării managementului inovațional în cadrul BM.

Analiza SWOT a managementului inovațional al BM

Puncte forte:

1. BM susține o politică inovațională de dezvoltare;
2. Inovarea este valoare instituțională;
3. Strategia prevede dezvoltarea unei biblioteci inovante;
4. Biblioteca susține și creează un mediu propice inovării;
5. Administrația motivează și încurajează procesele inovaționale;
6. BM asigură un climat de formare inovațional;
7. BM și-a elaborat propriul brevet de invenții;

8. BM și-a elaborat și a înregistrat la AGEPI brandul instituțional;
9. BM este biblioteca cu cele mai multe modernizări și proiecte implementate;
10. Inovarea este criteriu de evaluare instituțională și individuală.

Puncte slabe:

1. Apatia sesizată a unei părți din personalul angajat față de inovații;
2. Dezinteresul fondatorilor (administrația publică locală) față de procesele inovaționale ale BM;
3. Lipsa mijloacelor financiare pentru susținerea, la un înalt nivel, a proceselor inovaționale;
4. Promovarea slabă a inovațiilor implementate la BM și filiale;
5. Numărul mic de articole referitoare la implementarea inovațiilor pe paginile revistei BiblioPolis și pe blogul BM.

Oportunități:

1. Inovația înseamnă dezvoltare, diversificare, modernizare;
2. Inovația oferă posibilitatea de a fi competițional;
3. Procesele inovaționale transformă biblioteca în instituție de succes;
4. Activitatea inovațională educă bibliotecari inovanți – beneficiu pentru BM.

Pericole:

1. Criza economică ce a cuprins țara și bibliotecile inclusiv;
2. Lipsa motivației din partea forurilor superioare în derularea proceselor inovaționale;
3. Diminuarea constantă a bugetului BM;
4. Fluctuația personalului și încadrarea personalului necalificat;
5. Schimbările tehnologice galopante și repercusiunile acestui proces asupra bibliotecii.

Recomandări

1. O politică culturală adecvată, care funcționează pe principiul accesului liber și egal la informație pentru orice grup social al comunității.

2. Noi relații socio-economice în găsirea noilor metode de punere în valoare a potențialului informațional, creativ și inovativ.

3. Biblioteca trebuie să practice un management inovațional ca să poată soluționa problemele legate de:

- realizarea unui nivel corespunzător de informatizare și automatizare a proceselor interne care să permită extinderea infrastructurii;
- accesul egal al tuturor la informația și resursele disponibile prin utilizarea eficientă a tehnologiilor informaționale;
- redimensionarea serviciilor existente și introducerea unor servicii noi în funcție de cerințele actuale;
- participarea la proiecte de cooperare cu alte instituții de profil din comunitate pentru a valorifica potențialul creativ al personalului bibliotecar.

Concluzii

1. Activitatea inovațională este condiționată de utilizarea resurselor intelectuale, orientate spre modernizarea procesului de producție, îmbunătățirea rezultatelor și reducerea costurilor acestora.

2. Managementul inovațional devine o varietate a managementului funcțional, un subsistem al sistemului general de conducere al bibliotecii.

3. În condiții de criză, BM nu și-a construit efortul inovațional numai ca un obiectiv de supraviețuire, ci și ca un obiectiv de prosperare și a reușit.

Referințe

Băloiu, L.M. Managementul inovației: viitorul întreprinderii, întreprinderea viitorului. București: Eficient, 1995. 357 p.

Dumitrescu, Victoria. Management de bibliotecă: standarde pentru servicii publice de bibliotecă. București, 2003. 47 p.

Hrișcev, Eugen. Managementul inovațional. Ch.: ASEM, 2001. 533 p.

Stueart, Robert D. Management pentru biblioteci și centre de informare. București: Biblioteca Națională a României, 1998. 331 p.

Țăran, Nicolae. Managementul inovației. Timișoara: Amarcord, 1995. 104 p.

*Cristina MAMAISCAIA,
director, Filiala „Maramureș”*